

Dňa 2. Novembra 2022 sa na Gymnáziu Jozefa Gregora Tajovského v Banskej Bystrici uskutočnila v poradí už štvrtá prednáška projektu *Speak Up!*. Tentoraz na tému: *Priority EÚ v oblasti ochrany životného prostredia*. Hostom bol pán Radoslav Považan, odborník na biodiverzitu a ekosystémy, ktorý v súčasnosti pracuje v Slovenskej agentúre životného prostredia.

Pán Považan otvoril svoju prednášku priamou komunikáciou so žiakmi ohľadom ich zamerania. Nakoľko ide o maturantov strednej školy maturujúcich z občianskej náuky, náš pozvaný hosť kládol dôraz svojej prednášky na právnu, politickú a medzinárodnú oblasť prednášajúcej témy.

Samotná prednáška bola rozdelená na niekoľko častí, pričom hosť sa snažil tému prezentovať z teoretického ale aj praktického hľadiska, a priblížiť tak žiakom svoje poznatky z praxe ako expert pôsobiaci v odborných štruktúrach. Prezentovanú tému objasňoval na regionálnej, štátnej a európskej úrovni. Rovnako problematiku priblížil aj z globálnej perspektívy prostredníctvom kritických environmentálnych výziev, medzi ktoré nespadá len zmena klímy ale aj strata biodiverzity a nadmerné využívanie zdrojov. Objasnil, že riešenia musia byť komplexné a reagovať na všetky výzvy, resp. je ideálne pri ich tvorbe hľadať prienik.

Klimatické zmeny prebiehali v histórii našej planéty vždy, avšak nie tak rýchlo a v takom rozsahu (strata biodiverzity) ako v súčasnosti. Ľudské pričinenie je zrejmé a vedecky dokázané a je teda na nás, aby sme tieto dopady zmiernili, nakoľko kompletne odčiniť ich je pravdepodobne nemožné. Cieľom je rešpektovať planetárnu hranicu, zabezpečiť udržateľný rozvoj a dobrý život človeka. Hosť vyjadril svoju ľútosť nad skutočnosťou, že stále žijeme na ekologický dlh.

V ďalšej časti prednášky sa pán Považan zameril na inštitucionálnu stránku témy a žiakom predstrel informácie o Európskej zelenej dohode, Európskej environmentálnej agentúre a v neposlednom rade svojom pracovisku - Slovenskej agentúre životného prostredia.

Vo vzťahu k Európskej zelenej dohode (Green Deal) sa diskutovalo prevažne o jej cieľoch, klimatickom zákone a možnostiach, ktorými v súčasnosti disponujeme. Žiakom predstavil jednotlivé politiky a zdôraznil, že podľa jeho názoru je dôležité zlepšiť trendy a ich ukazovatele. Participantom ďalej predstavil program „Z farmy na stôl“ (From farm to fork) a koncept obehového hospodárstva - ekonomický model, pre ktorý je kľúčové recyklovanie a opätovné využívanie vecí. Všetky tieto mechanizmy majú za cieľ posunúť Európu k udržateľnému hospodárstvu a poskytnúť jej obyvateľom prosperitu. Pre túto vec je kľúčový aj prezentovaný Akčný plán nulového znečistenia, ktorého cieľom je dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy. Tým sa zabráni nielen škodám na prírode, ale aj na ľudských životoch, zdraví a ekosystémoch.

Poslednú časť prednášky hosť venoval Európskej environmentálnej agentúre a Slovenskej agentúre životného prostredia. Rozprával o ich spolupráci, spoločnej agende, prínose pre Slovensko no i našich povinnostiach a zodpovednosti vo vzťahu k EÚ a prírode. Zdôraznil, že pre Slovensko je kľúčové participovať v takýchto orgánoch, nakoľko ide o spoločnú tému a máme možnosť rozhodovať a podieľať sa na tvorbe politík, prinášať inovácie a nápady. Hosť sa okrem toho z časti dotkol aj Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. V závere zdôraznil význam týchto tém a ich neodkladnosť. Apeloval hlavne na mladú generáciu, ktorú vníma ako kľúčovú pri boji s klimatickými zmenami a inými výzvami spoločnosti, nakoľko mladí ľudia sú tí, ktorí planétu „zdedia“.

Euroatlantické centrum ďakuje pánovi Považanovi za komplexnú a interaktívnu prednášku na aktuálnu tému, ktorou priniesol žiakom odporúčania a rady ako bojovať s environmentálnymi výzvami a priblížil tak možnosť podieľať sa na tvorbe Agendy vo vzťahu k nim.